

FILATELISTICKÁ VÝSTAVA

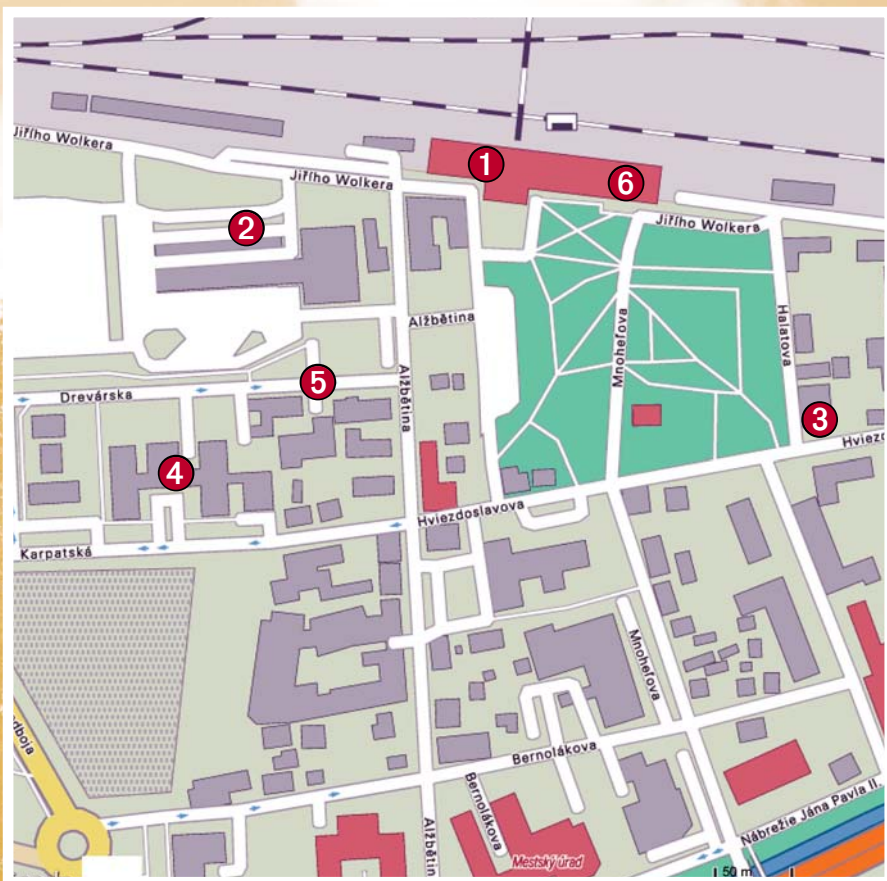
II. a III. stupňa

POPRADEFILA 2012

KATALÓG

Tatranská galéria, Poprad

1 ŽELEZNIČNÁ STANICA

2 AUTOBUSOVÁ STANICA

3 TATRANSKÁ GALÉRIA

4 TATRA HOTEL

5 JEDÁLEŇ STRAVEX

6 POŠTA

Všeobecná súťažná
filatelistická výstava
II. a III. stupňa

POPRADFILA 2012

Usporiadateľ

Klub filatelistov 54-17 Poprad

Organizátor

Zväz slovenských filatelistov
Slovenská pošta, a. s.
Tatranská galéria v Poprade

Termín konania

28. 9. - 6. 10. 2012

Miesto konania

Tatranská galéria Poprad, Hviezdoslavova 12

ORGANIZAČNÝ VÝBOR VÝSTAVY POPRADFILA 2012

Predseda: Rastislav Ovšonka
Tajomník: Ing. Jaroslav Lacko
Hospodár: Ing. Josef Rančák
Filatelistický odbor: Vladimír Lacko
Výstavný odbor: Štefan Bizub
Technický odbor: Ján Denk
Propagačný odbor: Ing. Alojz Galo
Spoločenský odbor: Ing. Ján Marton
Členovia: Eduard Jelačič, Jaroslav Černý, Ing. Róbert
Holl, Róbert Janíček, Ján Švikruha, Tibor
Klug, Štefan Pitoňák, Peter Želonka,
František Divok, Pavol Rusnačko

Revízna komisia

Predseda: PhDr. Jozef Kušnirik
Členovia: Valent Kriš, Ľudovít Budaj

Výstavná porota

Predseda: RNDr. Vojtech Jankovič
Tajomník: Ing. Andrej Tekel'
Členovia: PaedDr. Jozef Oško
Ing. Vladimír Mrva
Mgr. František Sopko

Klub filatelistov v Poprade

Vás pozýva na

***Podtatranskú
výmennú schôdzu,***

*ktorá sa uskutoční
v sobotu 6. októbra 2012*

*v Jedálni Stravex na Drevárskej ulici č. 8
(oproti autobusovej stanici) v Poprade,
v čase **od 7.00 h do 12.00 h.***

*Výmenná schôdza je sprievodným
podujatím výstavy Popradfila 2012.*

Kontakt:

*Ing. Jaroslav Lacko
Jurkovičova 432
059 35 Batizovce
mobil: 0903 933 283*

FILATELISTICKÁ VÝSTAVA V TATRANSKEJ GALÉRII

V septembri 2012 poskytne Tatranská galéria v Poprade svoje výstavné priestory výstave poštových známok POPRADFILA 2012. Po druhýkrát budú môcť návštevníci galérie uvidieť najmenšie rozmerom, no významom veľké umenie. Známková tvorba slovenských výtvarníkov má svetovú úroveň, o čom svedčia medzinárodné ceny a uznania. Celistvú predstavu o zvláštnostiach a kráse známkového umenia má slovenská verejnosť možnosť utvoriť si iba na filatelistických podujatiach akými sú výstavy a prehliadky poštových známok. K podujatiam tohto typu patrí už tradičná výstava POPRADFILA, ktorá sa túto jeseň uskutoční v priestoroch Elektrárne Tatranskej galérie. Tohtoročné podujatie je o to významnejšie, že v roku 2012 budova Elektrárne slávi 100-ročné jubileum svojho trvania. Pri tejto príležitosti Ministerstvo dopravy SR – Slovenská pošta vydala celinovú obálku s vyobrazením tejto mimoriadne zaujímavej budovy. S posledným obdobím 20 rokov je história tejto budovy spätá s históriou Tatranskej galérie v Poprade.

Dávno predtým, v roku 1912, postavila uhorská pobočka firmy Siemens – Schuckert – Budapešť – Prešporok parnú elektráreň v Poprade, ktorá zásobovala elektrickou energiou tatranské vicinálne električkové trate (smer Poprad – Starý Smokovec, odtiaľ do Tatranskej Lomnice a Štrbského Plesa) a umožňovala aj verejné osvetlenie týchto osád. Firma technicky realizovala aj celú energetickú sústavu k tomuto projektu (výroba striedavého prúdu dvoma Curtis turbínami s výkonom 440 kW, vedenie vysokého napätia 15 000 V, transformátory v Hornom Smokovci a na Štrbskom Plese). To všetko sa udialo len 30 rokov po tom, čo T. A. Edison uviedol do prevádzky v New Yorku prvú parnú elektráreň pre zásobovanie verejného rozvodu elektrickým prúdom.

Objekt popradskej elektrárne je jednou z mála zachovaných pamiatok z obdobia prudko sa rozvíjajúcej priemyselnej výroby na prelome 19. a 20. storočia v hornom Uhorsku. Činnosť elektrárne sa skončila v roku 1956, nasledujúce obdobie jej budova slúžila rôznym inštitúciám ako skladový a výrobný priestor. Od roku 1993 je pod správou Tatranskej galérie, ktorá ju využívala ako svoj alternatívny výstavný priestor. Celosvetový trend revitalizácie nevyužitých industriálnych stavieb a ich adaptácie na kultúrne účely neobišiel ani Slovensko. Poprad bol prvým našim mestom, kde sa takýto typ stavieb začal využívať na kultúrne aktivity. Priestor Elektrárne Tatranskej galérie vďaka svojej obnaženosti a strohej čistote je takmer predurčený k prezentovaniu a presadzovaniu súčasného výtvarného jazyka, stal sa známym medzi umelcami a priaznivcami kultúry nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

V roku 2003 sa po dlhoročnej snahe vedenia TG v spolupráci s Pamiatkovým ústavom v Bratislave podarilo zaradiť objekt do zoznamu kultúrnych pamiatok Slovenska pod názvom Elektráreň parná a komín. Objekt mal pre takéto zaradenie všetky potrebné atribúty: istú dávku historickej pamäti, architektonické hodnoty v dochovanej hmote i detailoch a je dokladom vývoja priemyselnej architektúry na Slovensku.

Postupnou rekonštrukciou, ktorá stále prebieha, sa podarilo premeniť objekt v multi-kultúrne centrum podtatranského regiónu, už teraz slúžiace kultúre a rozvoju turizmu v tomto regióne. Najťažšie bolo obdobie prvotnej záchrany objektu, kedy sa dарило rekonštruovať budovu vďaka podpore rôznych súkromných sponzorov a úsiliu TG. V roku 2005 zásluhou MKSR a nadácie SPP sme mohli predstaviť projekt rekonštrukcie, víziu fungovania galérie a začať s výmenou okien.

Po viacročných problémoch ohľadom vlastníctva a následného financovania opráv budovy sa predstavitelia PSK – predseda MUDr. Peter Chudík a primátor mesta Ing. Anton Danko dohodli o vzájomnej zámene budov. Následne v roku 2008 Prešovský samosprávny kraj poskytol finančné prostriedky na rekonštrukciu hlavného objektu a vybudovanie prístavby pre administratívu, depozit a archív galérie. Napokon sa po dlhých rokoch snáh vízia vedenia galérie, výtvarníkov a milovníkov umenia stala realitou. Tatranská galéria sa do opraveného objektu Elektrárne presťahovala koncom roka 2009 a v roku 2010 oslávila svoje 50. výročie založenia. Galéria, ale aj kultúrna verejnosť získala unikátny priestor pre uskladnenie svojich zbierok (2 400 umeleckých diel), administratívne priestory, knižnicu a veľkorysú výstavnú halu o rozlohe 900 m², ktorý nám závidia nielen domáci, ale aj zahraniční návštevníci. Budovu Elektrárne Tatranskej galérie čaká posledná etapa rekonštrukcie z prostriedkov EÚ, stane sa tak bezbariérovou prístupnou s potrebným zázemím a moderným technickým vybavením.

Výstava Popradfila 2012 je pre galériu a jej návštevníkov významným obohatením výstavnej ponuky.

Anna Ondrušeková, riaditeľka TG

POZDRAV FILATELISTICKEJ VÝSTAVE

Teším sa, že KF v Poprade po šiestich rokoch opäť podujal na organizovanie súťažnej filatelickej výstavy pod názvom POPRADFILA 2012. Filatelistická výstava II. a III. stupňa pre vystavovateľov znamená nielen prezentáciu svojej práce, ale aj zhodnotenie svojich exponátov s možnosťou vystavovania vo vyššej kategórii filatelistických výstav. Myslím si, že organizačný výbor výstavy pripravil a realizuje filatelistickú výstavu na vysokom stupni. Spolupráca s Tatranskou galériou v Poprade v starej Elektrárni bude atraktívna, príľáka nielen vystavovateľov, filatelistov ale aj ostatných obyvateľov Popradu a okolia. Filatelistické exponáty vystavovateľov ale aj Slovenskej pošty, a. s. prispievajú k bližšiemu poznaniu činnosti a propagácii organizovanej filatelie na Slovensku. Každý návštevník, z vyše 80 filatelistických exponátov a filatelickej literatúry, si určite vyberie svoj obľúbený zberateľský odbor.

Prajem organizačnému výboru veľa návštevníkov a ďakujem za prípravu a realizáciu filatelickej výstavy POPRADFILA 2012.

Miroslav Ňaršík, predseda ZSF

VÝSTAVNÝ EXPONÁT SLOVENSKEJ POŠTY, a. s., „WEB NEEDS STAMP“

Filatelistický exponát prezentovaný na výstave POPRADFILA 2012 bol pripravený v roku 2011 pre Svetovú filatelistickú výstavu TAIHU konanú v čínskom meste Wuxi v dňoch 11. – 15. októbra 2011. Exponát „Web Needs Stamp“ bol hodnotený v súťažnej triede pre poštových operátorov, ktorú organizuje Svetová poštová únia počas najvýznamnejších svetových filatelistických výstav od roku 2008. Súťažná trieda vydavateľov poštových známok umožňuje poštovým operátorom členských krajín Svetovej poštovej únie (UPU) vydávať poštové známky, predstaviť na súťaži dvojrámový exponát rozmiestnený na dvoch paneloch so 16 A4 hárkami. Exponát spravidla môže obsahovať len poštové známky alebo filatelistický materiál bežne dostupný verejnosti. Vydavateľ poštových známok si môže vybrať rôznu formu prezentácie za predpokladu, že obsahuje zodpovedajúci počet známok a sprievodného filatelistického materiálu použiteľného v poštovom styku, s výnimkou FDC. Vzhľadom na to, že nové filatelistické produkty danej krajiny nie sú pravidelne prezentované na filatelistických súťažiach, v záujme vydavateľov poštových známok je ukázať verejnosti svoju emisnú činnosť a vývoj v technike výroby poštových známok. Dosiahnuté úspechy môžu súťažiaci poštové správy využiť na rozvoj filatelie a podporu záujmu o zbieranie známok.

Exponáty môžu obsahovať len filatelistický materiál (t.j. poštové ceniny a celi-ny určené na prepravu pošty alebo iných poštových zásielok) vydaný 3 roky pred rokom, v ktorom sa konaná daná výstava. Neuplatňujú sa na nich zásady obvykle používané na súťažných výstavách organizovaných Medzinárodnou filatelistickou federáciou (FIP). Najdôležitejšími hodnotiacimi kritériami exponátov sú najmä originalita prezentácie, technická kvalita vystavovaného filatelistického materiálu a funkčnosť vystavených cenín vrátane nominálnej hodnoty, vnútroštátnej alebo medzinárodnej prepravy, politickej neutrality a pod. Medzi ďalšie hodnotené aspekty patrí aj všeobecný záujem o poštové ceniny či už z hľadiska potreby verejnosti alebo filatelistov, ale aj z pohľadu prezentácie rôznych aktuálnych humanitárnych počínov. V neposlednom rade je dôraz kladený aj na kvalitu exponátu, t. j. vyváženosť medzi informáciami prezentovanými v exponáte a vystavovaným materiálom, estetický dojem a pod. Minuloročný exponát „Web Needs Stamps“ bol dizajnovo a obsahovo zameraný na propagáciu novej webovej stránky Slovenskej pošty, a. s., www.pofis.sk venovanej výlučne filatelii, spustenej do prevádzky vo februári 2011. S prezentáciou nových elektronických technológií potom súvisel aj názov exponátu. Počiatkové písmená WNS totiž korešpondujú s projektom Svetovej poštovej únie, tzv. World Numbering System, na ktorom sa aktívne podieľa aj Slovenská pošta, a. s. WNS slúži na registráciu oficiálnych vydaní poštových cenín emitovaných členský-

mi krajinami UPU samozrejme za predpokladu, že sa daná krajina do projektu registruje a zaplatí správne poplatky. Nová webová stránka Slovenskej pošty umožňuje užívateľom nielen nové spôsoby vyhľadávania rôznych položiek, ale vytvorila pre filatelistov aj virtuálny diskusný priestor – Pofisforum a možnosť prezentácie nových pripravovaných výstav, filatelistických podujatí alebo iných zaujímavých informácií zverejňovaných v položke Blog. Medzi nezanedbateľné novinky patrí aj filatelistic-
ká lupa, pomocou ktorej si môžu filatelisti nadštandardne zväčšiť študované časti filatelistických materiálov. V neposlednom rade bol ale prínos novej webovej stránky v tom, že umožnila nielen domácim, ale i zahraničným záujemcom o slovenské poštové známky kúpu všetkých noviniek cez internetový on-line obchod e-shop. Ten súvisí s novou obchodnou stratégiou Slovenskej pošty, a. s., a celosvetovým rozvojom elektronických médií, ale aj s uľahčením a lepším sprístupnením ponúkaného tovaru aj pre záujemcov, ktorí nepreferujú klasické formy nákupu prostredníctvom zásielkového alebo „kamenného“ obchodu. Z dôvodu webového dizajnu exponátu potom vyplýva aj štruktúra a rozmiestnenie filatelistického materiálu na jednotlivých stranách. Podľa stanovených vyhľadávacích kritérií tak môže divák prehľadne sledovať nové výplatné známky z emisného radu Kultúrne dedičstvo Slovenska, ale aj tradičné emisné rady ako napr. Šport, Spoločné vydania, Ochrana prírody, Pokladnica múzeí, Vianoce a Veľká noc, Umenie atď.

Slovenský exponát „Web Needs Stamps“ sa na súťaži v čínskom Wuxi umiestnil na 5. mieste spolu s Portugalskom a Dánskom. Po víťazstve Slovenska v tejto súťažnej triede na Svetovej filatelistickej výstave PORTUGAL 2010 v Lisabone s exponátom „The Slovak Stamps Times“, bolo naozaj ťažké obhájiť 1. miesto z Portugalska v silnej konkurencii viac ako 16 krajín vybraných odbornou komisiou do finále v Čí-

FILATELISTICKÁ VÝSTAVA
POPRADFILA 2012
28. 9. – 6. 10. 2012

ne. Prispelo k tomu aj malé nedorozumenie zo strany odbornej komisie, ktorá mala výhrady k zalaminovaniu všetkých strán exponátů, čo údajne neumožňovalo overiť pravosť materiálu, napriek tomu, že rovnako bol adjustovaný aj víťazný exponát z Lisabonu. Z tohto dôvodu boli exponátů strhnuté body potrebné na umiestnenie medzi najlepšými tromi krajinami. V roku 2012 sa Slovenská pošta, a. s., zúčastní opäť súťažnej triedy UPU, ktorá bude pripravená v quatarskej Dohe pri príležitosti usporiadania 25. kongresu Svetovej poštovej únie s exponátom „StampsTour“. Ten bude prostredníctvom poštových cenín a celín vydaných od roku 2008 do júna 2012 prezentovať pamiatky, prírodu, historické výročia a regionálne zaujímavosti Slovenska formou virtuálnej cestovnej kancelárie Slovenskej pošty, a. s.

*Mgr. Martin Vančo, PhD.
Vedúci odboru POFIS SP, a. s.*

POPRADE A ŠPORTOVÁ FILATELIA

Športová filatelia je špecializovaná časť filatelie s pomerne významným vplyvom na spoločenské dianie. Rozsah tohto príspevku nedovoľuje uvedené tvrdenie rozvádzať. Tento príspevok má za úlohu stručne zhrnúť obsah a podiel športovej filatelie a jej miesto v propagovaní športu v našom meste. Vo svojom príspevku sa zameriam na krátky prehľad v povojnovom období až do súčasnosti v Poprade.

Tatranský región v centre s mestom Poprad dáva predpoklady pre filatelistickú činnosť. Množstvo športových podujatí, ktoré sa v meste Poprad a jeho blízkom okolí konali a konajú, sú často dokumentované rôznymi filatelistickými materiálmi, ako sú známky, obálky, pohľadnice, pečiatky či iné filatelistické materiály. Samotné mesto i hospodárske, kultúrne a športové organizácie sa v minulosti zapájali do propagácie viacerých podujatí aj prostredníctvom rôznych filatelistických materiálov. Neodmysliteľným a hlavným činiteľom pri vydávaní filatelistických materiálov je Slovenská pošta. Na príprave mnohých materiálov sa podieľali aj členovia Klubu filatelistov v Poprade.

Z hľadiska športovej filatelie bol v Poprade najvýznamnejší rok 1999. Mesto Poprad a Vysoké Tatry boli usporiadateľom 19. Svetovej zimnej univerziády (SZU) a IV. Európskych olympijských dní mládeže (EYOD). Pri tejto príležitosti bola vydaná doteraz jediná popradská športová známka s obojstranným kupónom (č. 169). Znáмка bola predstavená 12. januára v Podtatranskom múzeu v Poprade. Pri tejto príležitosti pošta vydala aj viacero príležitostných poštových pečiatok, poštových lístkov a obálku prvého dňa. V samotnom Poprade sa používali pečiatky 23. a 30. januára 1999. (SZU sa v regióne konala aj v roku 1987. V Poprade sa používala príležitostná

poštová pečiatka 25. februára 1987.) Počas EYOD vyvrcholili filatelistické športové aktivity usporiadaním súťažnej výstavy EYODFILA Poprad-Tatry 99. Usporiadateľom výstavy boli ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií, Slovenská spoločnosť olympijskej a športovej filatelie (SSOŠF) pri Slovenskom olympijskom výbore a Slovenská pošta, za výdatnej pomoci popradského klubu filatelistov. Výstava sa konala v Liečebnom dome Hviezdoslav (dnes hotel Kempinski) na Štrbskom Plese od 7. do 12. marca 1999. Zúčastnilo sa jej 70 vystavovateľov z ôsmich krajín troch svetadielov na 160 výstavných rámoch. Hlavné ceny putovali najmä do Maďarska a Chorvátska. Výstavu navštívil a ocenil aj terajší predseda Medzinárodného olympijského výboru Jacques Rogge.

K IV. EYOD vydalo ministerstvo dopravy a Slovenská pošta špeciálnu číslovanú tlač, ktorá bola súčasťou výstavného katalógu. Bol na nej použitý motív z kupónu známky vydanéj k SZU a EYOD, logo Slovenskej pošty a slepotlač loga SSOŠF. V Poprade sa pri príležitosti konania IV. EYOD používala 8. marca 1999 príležitostná pečiatka.

Mesto Poprad sa niekoľkokrát pokúšalo o usporiadanie Zimných olympijských hier (ZOH). Z filatelistického hľadiska bola najvýznamnejšia kandidatúra na usporiadanie ZOH 2006 Poprad-Tatry. Pri tejto príležitosti SSOŠF, organizačný výbor kandidatúry, popradskí filatelisti a popradská pošta podrobne sledovali dianie a vydali množstvo materiálov podporujúcich snahu Popradu i celého regiónu. Aj napriek neprideleniu usporiadateľského práva pre Slovensko, prostredníctvom vydaných materiálov sa nielen Poprad, ale celé Slovensko, dostalo do celého sveta. Výpočet vydaných poštovo-športových materiálov by si vyžadoval zvláštnu publikáciu. Za všetky možno spomenúť príležitostnú pečiatku, ktorú 19. júna 1999 používala pošta Poprad 1 a bola vydaná pri príležitosti 109. zasadnutia Medzinárodného olympijského výboru v Soule, kde sa v tých dňoch rozhodovalo o usporiadateľovi ZOH 2006.

Popri hlavnej úlohe organizačných výborov, Československej pošty a tatranských filatelistov, mal aj popradský klub účasť na príprave niektorých materiálov vydaných k Majstrovstvám sveta v lyžovaní v roku 1970 a pretekoch o Tatranský pohár v lyžovaní, kedy okrem iných materiálov boli vydané aj poštové známky k TP 1950 a MS 1970. Významnú pomoc pri propagácii rôznych športových podujatí prostredníctvom filatelistických materiálov, hlavne príležitostnými pečiatkami, mala popradská pošta.

Hlavný popradský šport, ktorým je hokej, sa prezentoval vydaním dvoch obálok s prítlačou a pečiatkami k 50. ročníku Tatranského pohára v hokeji a tiež poštovým lístkom s prítlačou k 70. výročiu hokeja v Poprade.

Rozsiahly poštový materiál bol venovaný cyklistike pri príležitosti konania majstrovstiev sveta v cyklokrose v roku 1999, ktoré sa konali v neďalekej Spišskej Teplici. Tie si pošta pripomenula aj príležitostnou pečiatkou, ktorá sa používala 30. januára 1999. Poštové materiály venované cyklistike boli v minulosti vydané aj pri príležitosti konania Pretekov mieru, Okolo Slovenska, zisku titulu majstra sveta dospelých i juniorov Popradčanom Ondrejom Glajzom. Množstvo materiálu, ktorý presahuje možnosti tohto katalógu, vyšli na propagáciu motorizmu. Najvýznamnejším podu-

jatím v Poprade bola v minulosti automobilová súťaž Rallye Tatry. Organizačný štáb používal pečiatky, pohľadnice a obálky s vlastným logom. Takmer pravidlom bola každý rok príležitostná poštová pečiatka. V posledných rokoch sa o oživenie tohto motoristického podujatia snažia nadšenci z Popradu a okolia. Možno sa opäť dočkáme propagácie tohto podujatia aj na poštových materiáloch.

Zvláštnu kapitolu tvorí materiál Medzinárodného výstupu mládeže na Rysy, ktorý v posledných rokoch organizuje popradský Klub Rysy Poprad – Vysoké Tatry, ktorý až donedávna pravidelne zabezpečoval spolu s poštou aj príležitostnú pečiatku či iný filatelistický materiál. Zaujímavosťou sú v tejto súvislosti poštové materiály, ktoré sporadicky zasielali domov popradskí horolezci z Himalájí, či iných horstiev sveta.

Idem len o neúplný výber, ktorý by si žiadal nielen skompletizovať rozsiahly materiál, ale ho aj skatalogizovať, čo si však vyžaduje viac priestoru a odborného pohľadu. Chcem vysloviť osobitné poďakovanie všetkým organizáciám i jednotlivcom, ktorí tvorili históriu športovej filatelie v meste. Verím, že sľubná činnosť nášho klubu so súčasnou generáciou a mládežou, pri lepších podmienkach športu v Poprade, nájde svoje miesto aj v športovej filatelii.

*Ing. Ján Marton
podpredseda KF 54-17 Poprad*

ESTETIKA A VZHĽAD LISTOV V TEMATICKOM EXPONÁTE

Výzor (vzhľad) exponátu na tematických výstavách nemožno považovať za vedľajší alebo zanedbateľný. Jeho význam neznižuje ani tá skutočnosť, že podľa súťažných predpisov môže byť ohodnotený iba piatimi bodmi. Návštevník, ale aj porotca, podľa výzoru získa všeobecný dojem o exponáte. Prvý dojem (vnem) vo veľkej miere môže ovplyvniť celkové hodnotenie výstavného exponátu.

Farba a iné vlastnosti listov

Skúsenosti z výstav potvrdzujú, že väčšina úspešných vystavovateľov používa pastelové alebo biele listy (nie je to podmienkou). Listy môžu byť orámované alebo bez orámovania. Orámovanie je estetickéjšie, ale obmedzuje „zrkadlo“ listu a prípadné presahy sú veľmi rušivé. Listy, ktoré majú orámovanie vyrobené tlačiarňou, už vyšli z módy, ba porota ich hodnotila negatívne. Pri neorámovaných listoch veľmi často filatelistické dokumenty presahujú, tzv. „zrkadlo“ listu a veľmi často pôsobia neestetickým dojmom.

Je pochopiteľné, a na základe vlastných výstavných skúseností nie je zbytočné poznamenať, že výstavný list musí byť dostatočne pevný (hrubý), aby nespôsoboval ťažkosti pri umiestňovaní (montáži) na výstavné panely. Tu je aj iný problém, list musí udržať filatelistické materiály, ktoré list obsahuje. Veľmi často sa stáva, že sa tieto problémy opakujú u exponátov, a tak spôsobujú nemalé starosti organizátorom výstavy. Je to dôležité aj pri „skladovaní“ exponátu a hlavne, ak chce vystavovateľ exponát alebo časť exponátu prezentovať na besedách alebo aj predať. Pri obracaní listov dochádza k poškodzovaniu materiálov. Pri súčasných možnostiach počítačovej a tlačiarenskej techniky už príprava listov nepredstavuje vážny problém. Dnes sú už iba v malom množstve exponáty písané strojom.

Rozmery listov

Na rozmery listov nie je presný predpis. Hoci sú výstavy, kde organizátori prijímajú iba exponáty na listoch rozmeru A4. Kedysi takmer výlučne používané rozmery listov Pofis (24 x 32 cm) sú už nahradené listami A4 (21 x 29,5 cm), čo je výhodné pri písaní textu na počítači. Mal som však možnosť vidieť aj exponát s listami rozmeru A3 „na ležato“ (42 x 29,5 cm). Najmodernejšie, inovačné, s umiestnením dvoch listov vedľa seba (2 x A4) umožňuje umiestnenie exponátov aj väčších rozmerov, bez okienok pre filatelistické dokumenty. Problematická je ich preprava a montáž. Tu je vhodná osobná doprava a inštalácia samotným vystavovateľom. Problémom pre rozšírenie týchto exponátov v našich podmienkach sú nevhodné rozmery výstavných rámov.

Usporiadanie filatelistického materiálu

Usporiadanie je závislé od obsahovej súvislosti a estetického cítenia samotného vystavovateľa. Je potrebné zladíť ilustračný materiál a filatelistické dokumenty tak, aby nepôsobili rušivo a nebol nejasný ich význam. Keď je na liste viac motívov, je potrebné jednotlivé materiály a text zostaviť tak, aby ich súvislosť bola jasná, a aby sa jednotlivé motívy od seba neoddeľovali. Veľmi často (hlavne u začiatočníkov) je na jednom liste viac motívov a pri pozornom pohľade porotca nevie posúdiť dôležitosť materiálov na liste a oprávnenosť ich použitia. Hlavnou príčinou tohto stavu býva nedostatok filatelistického materiálu pre príslušný tematický okruh a aj filatelistická nevedomosť! Je dôležité usilovať sa, aby list bol harmonický, vyrovnaný, vzbudzujúci pohodu. Treba sa vyhýbať prehnane vyumelkovanej násilnej úprave, ktorá vytvára neprehľadnosť, nenávaznosť a vytvára roztržitý dojem. Rovnaké usporiadanie listov nemusí niekedy znamenať jednotvárnosť alebo uniformitu, ale musíme dodržať základnú požiadavku: vytvoriť exponát bez rušivých estetických dojmov.

Na výstavný exponát je potrebné umiestniť primerané množstvo filatelistického materiálu a sprievodného textu. Ak nechceme „prepchať“ list, používame „okienko“, v ktorom vystavovateľ ukáže to najdôležitejšie z filatelistického dokumentu (príležitostnú pečiatku, dobovú frankatúru, ap.) Nie je dobrým vysvedčením pre filatelistu, ak z celistvosti urobí výrez a tento dá do výstavného exponátu. Je to pomerne vysoká neznalosť predpisov FIP. Radiť vystavovateľom ako vytvoriť „okienko“, je ako nosenie dreva do lesa. Metodika je rôznorodá a každý vystavovateľ má svoj spôsob.

Upevňovanie filatelistického materiálu

Dnes je možné kúpiť kvalitné materiály pre upevňovanie filatelistického materiálu na listy. Veľa filatelistov používa fotorožky a lepiace pásky. Veľmi praktickou pomôckou sú hawidky (pošetky), či už farebné alebo v bielom prevedení. Pomerne veľká skupina vystavovateľov (s vysokým ohodnotením exponátu) si objednáva vytvorenie exponátu u profesionálov, aj napriek vysokej cene.

Mnoho filatelistov používa pre známky a ďalší filatelistický materiál „podklad“ pre zvýraznenie jednotlivých filatelistických materiálov na liste. Okraj pod známkou a filatelistickým materiálom a filatelistickým materiálom by nemal byť väčší ako 2 mm. Pri väčšej hrúbke podklad vyvoláva pocit smútočného oznámenia. Z estetického hľadiska vyvoláva podobné pocity aj hrubé orámovanie čiernou farbou. Dnešný trend je práca s pastelovými podkladmi, ktoré však musíme prispôbiť téme exponátu. Pri práci ako porotca som mal možnosť vidieť exponát „Oheň ako pomocník a nepriateľ“, keď vystavovateľ použil červené výstavné listy a filatelistický materiál orámoval čiernou farbou! Chýbajúci podklad nie je negatívum, len je potrebné zabezpečiť, aby filatelistický materiál nesplýval s listom, čo môžeme zabezpečiť aj orámovaním tenkou linkou, čím ušetríme únavnú prácu s podkladom. Pri používaní lepiacej pásky (na zabezpečenie filatelistických dokumentov) musíme postupovať veľmi pozorne, aby sme pásku nenalepili krivo a tak neznižili estetický dojem. Pozor na používanie lepidiel. Mám priateľa, ktorý chcel ušetriť a filatelistické dokumenty prilpil lepidlom. Nebudem popisovať, čo sa udialo po vrátení exponátu z výstavy v zahraničí!

Text v tematickom exponáte

Text je v tematickom exponáte veľmi dôležitý a spolu s filatelistickým materiálom sa musia vzájomne dopĺňať. Hlavné a základné pravidlo pri texte – text nemá popisovať filatelistický materiál a filatelistický dokument. Mal by ukazovať logiku sledu rozvíjania témy. Text má mať maximálnu plynulosť, aby hlavná niť rozvíjania témy bola zreteľná. Pre exponáty reprezentujúce v zahraničí, platí zásada používať pre exponát jeden z oficiálnych jazykov FIP. Je to samozrejme, ak chceme, aby porotcovia lepšie pochopili vzťah textu k filatelistickému materiálu na liste, musia textu rozumieť!

Textové varianty

Úvodný list v cudzom jazyku a ostatné listy v exponáte v materinskom jazyku vystavovateľa neprinášajú úspech, ba dokonca až stratu 5 až 7 bodov. Veľmi veľa vystavovateľov sa mylí v tom, že textom vyplnia (doženú) to, čo nedoložili filatelistickým materiálom. Verte, veľmi sa mylia! Text môžeme napísať ručne, písacím strojom alebo počítačom. Text má byť krátky, stručný a jasný, hoci na jeho rozsah nie sú predpisy. Musíme mať na pamäti, že tvoríme exponát a nepíšeme vedeckú štúdiu. Veľmi dlhé texty poukazujú na „chudobu“ materiálu a pri súťažných výstavách znižujú jeho ohodnotenie.

Neusilujme sa náš exponát „zviditeľniť“ výraznými farebnými úpravami. Je však

možné, niekedy aj nutné, zmeniť veľkosť a tvar písma pri závažných textových údajoch v exponáte. Veľmi dôležitým upozornením je písanie textu na papier a potom jeho nalepenie na výstavný list. Mnoho vystavovateľov zažilo veľké sklamanie pri pohľade na svoj exponát pri prehliadke po určitom časovom období. Túto záležitosť nie je potrebné širšie komentovať. Filatelistické texty treba viditeľne rozlíšiť od tematického textu.

Množstvo materiálu na liste

Koľko známok a filatelistických dokumentov je možné umiestniť na jeden list? Na toto predpis neexistuje. Podľa skúseností, ak sú na liste tri alebo štyri známky, list pôsobí prázdno. Naopak, ak je na ňom 10 či 15 známok (videl som aj 30 známok na liste), pôsobí list ako preplnený. Tu je potrebné dbať aj na rozmery známok a filatelistických materiálov a dokumentov.

Ochrana listu

Častou manipuláciou, zvlášť pri vystavovaní, môže dôjsť k poškodeniu filatelistického materiálu. Preto je v súčasnom období na výstavách požiadavka, aby mal vystavovateľ listy v ochrannom obale. Spôsob ochrany výstavného listu si určuje sám vystavovateľ. Nie je však prípustné (hlavne na výstavách vyššej kategórie), aby listy boli zalepené a nedali sa pri požiadavke porotcov overiť bez porušenia ochranného obalu. V neposlednom rade je to dôležité aj pre vetranie samotného listu. Nepečiatkované známky sa môžu prilepiť a znehodnotiť. Ak chceme náš exponát vylepšovať (získavaním nových filatelistických materiálov), musíme dodržať niekoľko dôležitých rád. Tento proces sa môže konať dvoma spôsobmi: exponát rozširujeme alebo zužujeme. Rozšírenie exponátu znamená doplnenie jestvujúcej témy novým filatelistickým materiálom alebo pripojením nového motívu.

Pri zužovaní témy vynecháme filatelisticky menej významné prvky a na ich miesto dáme iné filatelistické dokumenty, pričom list zostáva ten istý. Po dôkladnom zhodnotení výstavného poriadku treba posúdiť, dokedy treba list ponechať v pôvodnom stave, a kedy je nutné technicky a filatelisticky list upraviť. Platí zásada, že exponáty s nedokonalou úpravou a s nedokonalým prevedením popisu nemôžu ašpirovať na vysoké hodnotenie.

Mgr. František Sopko, vystavovateľ a porotca ZSF

ZOZNAM EXPONÁTOV

NESÚŤAŽNÉ EXPONÁTY

- N 01-02 Slovenská pošta
Web Needs Stamp
- N 03-07 Sopko František, Sabinov
Hry staršie ako Matuzalem
- N 08-09 Božik Pavol, Malý Báb
Pošta Malý Báb

VÝSTAVA II. STUPŇA

I. trieda tradičnej filatelie

- 1-5 Jeleník Ľubomír JUDr., Ružomberok
Bratislavské vydanie 1945
- 6-10 Jeleník Ľubomír JUDr., Ružomberok
Košické vydanie 1945
- 11-15 Jurkovič Martin, Bratislava
Zakarpatská Ukrajina 1945
- 16-20 Rakovský Rudolf, Bratislava
SLOVENSKO 1939, výplatné známky Štátny znak a Portréty s pretlačou „Slovenský štát/1939“
- 21-25 Smolík Milan, Bratislava
Bratislavské vydanie 1945
- 26 Jurkovič Martin, Bratislava
Hárček deťom
- 27 Píša Július, Piešťany
Perfíny z územia Slovenska

II. trieda poštovej histórie

- 28-32 Divok František, Spišská Nová Ves
Poštovníctvo na Spiši 1918-1939
- 33-37 Divok František, Spišská Nová Ves
Poštovníctvo na Spiši v rokoch 1938-1948

III. trieda tematickej filatelie

- 38-42 Linder Marián Ing., Bratislava
ŠERM - Od vzniku šermu po športový šerm a jeho súťaže
- 43-47 Lužák Ivan, Bratislava
Cesty nahor
- 48-52 Maniaček Ján st. Ing., Nitra
Milan Rastislav Štefánik, vedec, vojak, diplomat
- 53-57 prof. MVDr. Maraček Imrich DrSc., Košice
Biotechnológia v živočíšnej výrobe a veterinárnom lekárstve

- 58-62 Nyéki Ján, Kežmarok
Povodie Popradu
- 63-67 Dr. Nyéki Ján CSc., Kežmarok
Morfológia a ekológia cicavcov
- 68-72 Zábredský Ivan, Nitra
O holuboch

IV. trieda fiskálnej filatelie

- 73-77 Evinic Dušan, Košice
Celistvosti, celiny s kolkami z rokov 1939 - 1950

V. trieda mládeže

Veková skupina Z

- 78-79 Horný Martin, Bratislava, 27. 6. 1999
Lesné cicavce
- 80-82 Mlynáriková Nora, Levice, 14. 10. 1999
Pes
- 83-84 Mlynáriková Nora, Levice, 14. 10. 1999
Prečo?
- 85-87 Šadonová Viktória, Levice, 22. 8. 2002
Mačka

Veková skupina A

- 88-89 Chorvatovičová Veronika, Trnava, 11. 4. 1996
Písané a tlačené slovo

Veková skupina B

- 90-94 Bečárová Andrea, Drietoma, 14. 9. 1993
Známky na známkach a niektoré ich originály
- 95-97 Jindra Daniel, Rišňovce, 20. 4. 1993
Vedci, ktorí pomohli svetu
- 98-100 Kostecký Michal, Košice, 5. 11. 1993
Spoločník a pomocník človeka
- 101-103 Lovász Andrej, Nitra, 13. 6. 1995
Denné ručné pečiatky nitrianskych pôšt
- 104-107 Procházka Martin, Levice, 3. 5. 1994
Atletika - vrhačské disciplíny
- 108-111 Procházka Martin, Levice, 3. 5. 1994
Poznaj a chráň - trieda vtákov

Veková skupina C

- 112-116 Hudec Marek, Melčice-Lieskové, 21. 12. 1991
Parné lokomotívy

VI. trieda filatelickej literatúry

- L1 Vallo Ján, Teplička n. Váhom
20 rokov Spoločenstva sv. Gabriel
- L2 Vallo Ján, Teplička n. Váhom
Sv. Gabriel 2011 - 12
- L3 Ovšonka Rastislav, Poprad
Tatranské motívy na poštových známkach
- L4 Ovšonka Rastislav, Poprad
Klub filatelistov v Poprade
- L5 Klub filatelistov 54-17 Poprad
www.kfpoprad.estranky.sk
- L6 Smažák Ervín, Bratislava
Ľadový hokej vo filatelii
- L7 Smažák Ervín, Bratislava
Paralympiády vo filatelii

VII. otvorená trieda

- 117-121 Sulo Ondrej, Melčice-Lieskové
Za cisára v boji i na popraviskách
- 122-126 Vydrová Katarína Ing., Ivanka pri Nitre
Vrcholná renesancia

VÝSTAVA III. STUPŇA

I. trieda tradičnej filatelie

- 27-131 Píša Julius, Piešťany
Dierkované Hradčany
- 132 Dobrovolský Ján MUDr., Michalovce
Vojenské pečiatky na pohľadniciach Michaloviec a okolia

II. trieda poštovej histórie

- 133-137 Divok František, Spišská Nová Ves
Poštovníctvo na Spiši do roku 1867
- 138-142 Jurkovič Martin, Bratislava
Maďarský zábor Podkarpatskej Rusi 1938-1944
- 143-147 Kosztolányi Alexander, Levice
Poštová história okresu Levice
- 148-152 Máj Jozef MVDr., Fiľakovo
Listy dokumentujúce poštové linky v rokoch 1850 - 1866 na území dnešného Slovenska
- 153-157 Sulo Ondrej, Melčice-Lieskové
Pečiatky uhorského prevedenia rakúsko-uhorskej poľnej pošty 1914-18

III. trieda tematickej filatelie

- 158-162 Bolega Zdenko, Považská Bystrica
Pápež božieho milosrdenstva

- 163-167 Bolega Zdenko, Považská Bystrica
Príbeh chlapca z mesta Nazaret
- 168-172 Dobrovolský Ján MUDr., Michalovce
Cesta z vozíčka na stupne víťazov (šport zdravotne postihnutých)
- 173-177 Haľko Marián, Humenné
Volejbal hra majstrov
- 178-182 Haľko Marián, Humenné
Volejbal hra pre všetkých
- 183-187 Riedl Juraj, Levice
Atletika-bežecké disciplíny
- 188-192 Riedl Juraj, Levice
Vtáci sveta na FDC
- 193-197 Sukeník Anton, Prievidza
Kroje rôznych národov
- 198 Divok František, Spišská Nová Ves
Z tvorby dvoch majstrov neskorej gotiky
- 199 Ergh Peter, Piešťany
Rušne na území Rakúsko-Uhorska a Československa
- 200 Ergh Peter, Piešťany
Rušne v železničnej doprave vo svete

IV. trieda fiskálnej filatelie

- 201-205 Evinic Dušan, Košice
Československo listiny s kolkami 1918 - 1939

V. trieda mládeže

Veková skupina Z

- 206-207 Gloriková Nela, Svit, 20. 3. 1999
Tatry
- 208-209 Mlynárik Richard, Levice, 3. 11. 2002
Šport na československej známke

Veková skupina A

- 210 Nedelka Michal, Petržalka, 7. 8. 1998
Zimné olympijské hry

Veková skupina B

- 211 Kováč Jakub, Bratislava, 20. 10. 1993
Bratislavské historické motívy

VI. otvorená trieda

- 212-216 Píša Julius, Piešťany
Hradčany symbol české a československé státnosti
- 217-220 Šimko Jozef, Prievidza
Slováci a Slovensko v dejinách Európy

VÝSTAVNÝ PORIADOK

1. Filatelistická výstava POPRADFILA 2012 je súťažná výstava mladých filatelisťov a dospelých v II. a III. stupňa vo všetkých výstavných triedach.
2. Organizátorom výstavy je Zväz slovenských filatelisťov, Slovenská pošta, Tatranská galéria v Poprade, usporiadateľom Klub filatelisťov 54-17 Poprad.
3. Výstava sa koná v Tatranskej galérii v Poprade, Hviezdoslavova 12.
4. Slávnostné otvorenie výstavy sa uskutoční 28. septembra 2012 o 16.00 h v Tatranskej galérii v Poprade.
5. Slávnostné ukončenie výstavy sa uskutoční 6. októbra 2012 o 13.00 h v Tatranskej galérii v Poprade.
6. Výstava je pre verejnosť je otvorená v dňoch 30. septembra až 5. októbra od 9.00 do 17.00 h (nedeľa od 13.00 do 17.00 h) a 6. októbra od 9.00 do 12.00 h.
7. Pošta Poprad 1 bude v deň otvorenia výstavy používať príležitostnú poštovú pečiatku.
8. Vo výstavných priestoroch je zakázané dotýkať sa výstavných plôch a výstavného zariadenia.
9. Do výstavných priestorov je zakázané vstupovať so zvieratami, jedlom a nápojmi.
10. Vo výstavných priestoroch je zakázané fajčiť a fotografovať. Fotografovanie je povolené iba počas otvorenia výstavy.
11. Vo výstavných priestoroch je zakázaná akákoľvek obchodná činnosť alebo výmenná aktivita.
12. V prípade preukázateľného zavinenia akejkoľvek škody je návštevník povinný ju uhradiť.

SPONZORI A DARCOVIA

Jurki

JURKI - HAYTON, s.r.o.
Prístavná 2, 821 09 Bratislava

Kamenárstvo Budaj

kamenarstvoL.budaj@azet.sk

0905 724 973

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRAVNÝ
KRAJ

Podtatranské noviny

TÝŽDENNÍK TATRANSKÉHO A PODTATRANSKÉHO REGIÓNU

Vydavateľstvo a grafické štúdio **JADRO** Vám zhotoví

- Pamätné listy
- Cartes maximum
- Pohľadnice
- Diplomy
- Príležitostné poštové listky
- Katalógy k výstavám
- Knihy a časopisy

Mobil: 0915 80 50 20

internet: www.jadro.sk

Projekt finančne podporil predseda Prešovského samosprávneho kraja.

Moja známka

Cena **7,18 €**
za tlačový list
(8 ks poštových známok)

Vytvorte si známky s vlastným kupónom,
jednoducho a rýchlo s našou online aplikáciou.